

ARTE PLASTICE, DECORATIVE ȘI DESIGN FINE, DECORATIVE ARTS AND DESIGN

ATELIERELE DE CREAȚIE LA BAUHAUS

CREATIVE WORKSHOPS AT THE BAUHAUS

ALA STARȚEV¹,

doctor în studiul artelor, conferențiar universitar,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

TATIANA JABINSCHI²,

maistru de instruire,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice,
doctorandă,
Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă

CZU 378:72(430)

7.038.16

Școala Bauhaus a fost un eveniment de prim ordin în istoria arhitecturii și artei moderne, constituindu-se într-un adevărat fenomen, promovând simplitatea și raționalitatea formelor. Frumusețea și expresivitatea artistică a acestor forme trebuia să decurgă din utilitatea lor practică. Acest seminar pilot de arte și meserii a constituit un laborator de permanentă experimentare și realizare de lucrări artistice ce dovedesc o strânsă cooperare dintre artist, artizan și industrie.

Cuvinte-cheie: Bauhaus, artă, utilitate, ateliere, experimentare, arhitectură

The Bauhaus School was a first-rate event in the history of architecture and modern art, becoming a real phenomenon, promoting the simplicity and rationality of forms. The beauty and artistic expressiveness of these forms had to ensue from their practical utility. This pilot seminar of arts and crafts was a laboratory of permanent experimentation and realization of artistic works that prove a close cooperation between artist, craftsman and industry.

Keywords: Bauhaus, art, utility, workshops, experimentation, architecture

Introducere

Bauhausul a fost acea școală care a căutat să obțină mult mai mult decât reînnoirea lumii *artei* și *arhitecturii*. Aceasta a fost destinată să educe și să instruiască tineri în domeniul artistic, care ar acționa în mod conștient și pozitiv în societate, și care s-ar distinge ca adevărați catalizatori ce ar declanșa prin *arta* sa importante schimbări sociale durabile în istoria *arhitecturii* și a *artelor* plastice în general. Ambiția noii mișcări a fost construirea unui viitor care să asigure alianța dintre estetică și tehnologie, între artist și industrie.

În cadrul școlii *Bauhaus* au fost organizate un șir de *ateliere* de creație, care pe parcursul activității de studiu s-au pronunțat cu mai mult sau cu mai puțin succes.

La Weimar sub conducerea lui W. Gropius au activat *atelierele*: ceramică, sculptură în lemn și piatră, vitraliu, sticlă și pictură murală, țesut, metal, mobilă și cursurile: tipografia, teatrul și *arhitectura*.

1 E-mail: alastaret@mail.ru

2 E-mail: tatjabinschi@gmail.com

Cu trecerea la Dessau în urma reorganizării au continuat să activeze *atelierele*: tâmplărie, metal, pictură murală, tapiserie, tipografie – *artă* tipărită, cursul teatral sculptură și *arhitectura*.

Hannes Meyer recurge la modificări majore, reorganizând *atelierele* într-un studiu de design interior, astfel *atelierele* tâmplărie, metal, și pictură murală, au intrat în componența acestui studiu, iar *atelierul* de țesut își păstrează autonomia. Programa de învățământ păstrează cursul preliminar, cursurile gratuite de pictură, teatrul și *arhitectura*. Această reorganizare a dus la creșterea eficienței procesului de instruire, astfel *atelierele* și studenții au avut propria parte din venituri și licențe, fapt ce le-a permis multora să-și finanțeze propriile studii.

Bauhaus în perioada conducerii lui Ludwig Mies van der Rohe devine școală de *arhitectură*, păstrând *atelierele* de publicitate și fotografie, țesut, design interior și cursurile de *arhitectură*.

Activitatea și performanțele atelierelor de creație.

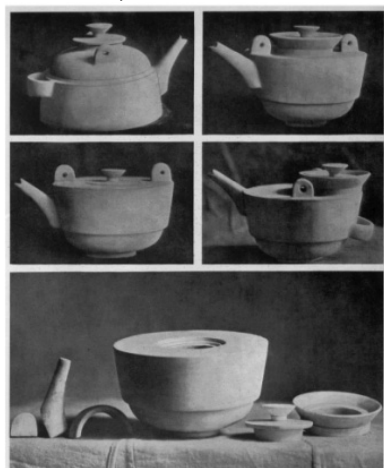
Atelierul de ceramică de la Weimar, creat ca *atelier* de olărit în 1920 de Walter Gropius cu susținerea lui Johannes Itten, Lyonel Feininger și Gerhart Marx a fost condus de un maestru de ceramică extraordinar al timpului, Max Crihan. Studiile *atelierului* de ceramică au fost priconizate să se petreacă la Dornburg în propriul *atelier* al maestrului, fiind antrenați cinci studenți să studieze doi ani. Ținem să menționăm că cursul de specialitate era condus de maestrul formei Gerhart Marx și de maestrul meșteșugar Max Crihan.

Studiul în ceramică era efectuat în condiții reale/de tabără, unde: lutul era săpat din pădure; piesele erau rotite la roata olarului, având posibilitatea de a *experimenta* (cu) diverse forme, inclusiv și prin modelare (**Figura 1**); umplerea cuptorului cu articole se făcea cu grijă fără a lăsa spații de aer; arderile se făceau cu lemne timp de 24 ore, astfel se parcurgeau toate etapele clasice. Programa de studiu cuprindea: fabricarea emailului și glazurarea articolelor; desenul nudului; istoria ceramicii; cunoștințe în sfera comercială. Acest *atelier* a practicat și a dezvoltat tehnologia de turnare, creând primele prototipuri pentru producția în masă a articolelor din ceramică [3; 4].

Absolvenții Otto Lindig și Teodor Bogler în 1924 au fost numiți, respectiv, primul ofițer tehnic, șef pentru sectorul ceramicii *Bauhaus* și cel din urmă responsabil de sectorul comercial, deoarece au participat cu lucrări originale la târgurile din Leipzig și Frankfurt și la expoziția din Stuttgart, Werkbund Die Form (**Figurile 2, 3**).

Atelierul de ceramică din Dornburg, care a produs modele excepționale din ceramică și porțelan, a avut un succes enorm prin recunoașterea pe plan internațional, însă din lipsa de cuptoare eficiente, materiale și finanțare a fost închis.

Figura 1. Theodor Bogler: diverse combinații de a crea un ceainic.

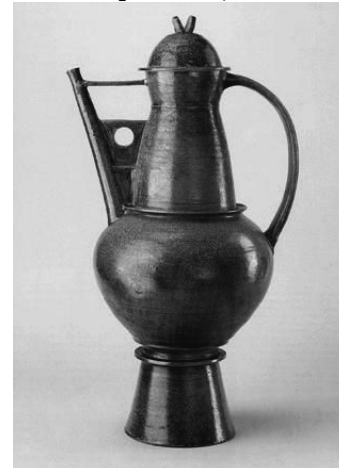
Sursa: [2]

Figura 2. Theodor Bogler Mocca mașină (înălțime 25,5 cm).

Sursa: [3]

Figura 3. Otto Lindig: Cană cu capac (înălțime 59 cm).

Sursa: [3]

Atelierul de Mobilă la Weimar. De acest *atelier* s-a ocupat Walter Gropius ca maestru al formei și Marcel Breuer, unul din primii ofițeri ai *atelierului*. Cel din urmă a creat scaunul cu șipci din lemn ce respecta următoarele cerințe: a) scaun cu spătar elastic, cu tapițerie ușoară, accesibilă; b) înclinarea suprafeței de ședere să permită încadrarea coapselor pe întreaga lungime fără a fi presate; c) poziția corpului superior înclinată; d) coloana vertebrală liberă. Munca în acest atelier în perioada respectivă s-a concentrat pe producție comercială.

Acest *atelier* în urma reorganizării procesului de studii (director la *Bauhaus* W. Gropius) la Dessau, devine componentă a *atelierelor* de tâmplărie, metal, pictură murală și sculptură. Conducător de Marcel Breuer acest *atelier* a obținut două succese notabile: decorarea noii clădiri *Bauhaus* și a caselor maestrilor; dezvoltarea în continuare a mobilierului cu tuburi metalice. Pornind de la primul său scaun Wassily, cum a fost numit ulterior, Breuer a continuat să proiecteze toate tipurile de mobilier în două versiuni: scaune de teatru, mese, scaune, bănci [3 p. 154].

Sub conducerea lui Hannes Meyer (director la *Bauhaus*), *atelierul* respectiv devine componentă a studioului de design interior. Tâmplăria produce broșuri pe șase modele de scaune ale *Bauhaus*-ului (Decker, Bücking, Hassenpflug și Breuer). Aproape tot mobilierul din această perioadă avea o flexibilitate extraordinară: putea fi pliat, articulată, reglat și consolidat în mai multe poziții diferite.

Atelierele de sculptură în lemn și piatră au fost organizate și amenajate de artistul activ a acelor timpuri Josef Hartwig, în perioada 1922-1925, fiind conduse de maestrul artistic Oscar Schlemmer.

În aceste *atelieri* au fost produse:

- modele *arhitecturale* proiectate de W. Gropius în tencuială pentru proiectarea unui zgârâie nori în Chicago și Teatrul Municipal din Lena;
- monumente, busturi, măști, sculpturi din lemn, sfeșnice etc.;
- pentru sectorul teatral: sculpturi în ipsos și piatră, realizate de Johannes Itten și Oscar Schlemmer; măști de scenă de Lothar Schreyer; marionete de Toni Hergt; „Rundlinge” de Eberhard Schrammen (*Figurile 4, 5, 6, 7.*);

Figura 4. Rundlinge

Sursa: [5]

Figura 5. Rundlinge

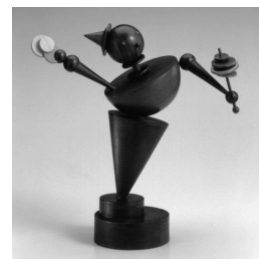
Sursa: [6]

Figura 6. Rundlinge

Sursa: [7]

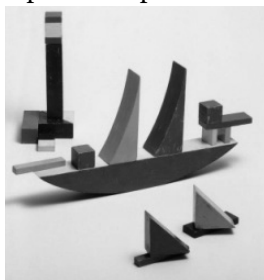
Figura 7. Rundlinge

Sursa: [8]

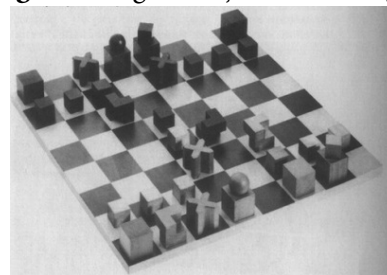
- jucării moderne pentru copii (armonioase, dominantă cromatică fiind albul pentru a crește bucuria și plăcerea copilului), concepute de Alma Siedhoff-Buscher, unele dintre ele erau vândute prin intermediul Pestalozzi-Froebel-Verlag (muzeu) (*Figura 8*); originale figuri de șah de Josef Hartwig (*Figura 9*).

Figura 8. Jucării pentru copii Siedhoff-Buscher A.

Sursa: [9]

Figura 9. Figuri de șah de Hartwig J.

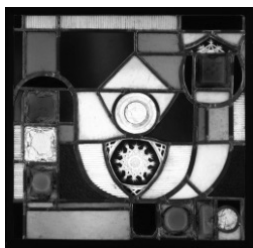

Sursa: [10]

Atelierul de vitraliu, sticlă și pictură murală. La Weimar au fost create două *atelieri*, unul pentru prelucrarea sticlei și un *atelier* de pictură murală, în care activau decoratori, pictori de vitralii, mozaiciști și smălțuitori.

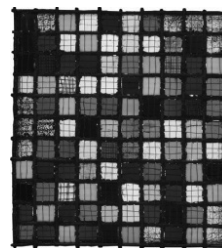
Lucrări performante au fost create de Josef Albers, vechi picturi din sticlă influențate de principiul compozițional predat de Johannes Itten și Paul Klee, fiind alcătuite din resturi de sticlă; două ferestre din sticlă (**Figurile 10, 11**); o fructieră îmbinând sticla, metalul și lemnul; și primele cupe moderne din sticlă cu mânere metalice. A dezvoltat propria tehnică de confecționare a ramelor de sticlă ce puteau fi reprocesate.

Figura 10. Albers J. Fereastră

Sursa: [11]

Figura 11. Albers J. Fereastră

Sursa: [12]

Sub conducerea lui Heinrich Beberniss activitățile au fost împărțite în trei domenii principale:

1. Design-ul mural: la expoziția din 1923 studenții au avut ocazia de a decora scările, coridoarele și zonele de primire ale clădirii Bauhaus.
2. De ex. Herbert Bayer a pictat scările din spate cu variații ale triunghiului galben, pătratul roșu și cercului albastru, corespunzând rezultatelor chestionarelor făcute de Kandinski cu studenții, pe relația formă – culoare într-un program pentru atelierul mural.
3. Simple lucrări de pictură pentru clădiri, fiind dezvoltate scheme de culori, tonal pastelate.
4. Pictarea jucăriilor, produse în *atelierul* de sculptură în lemn.

Dacă cu Heinrich Beberniss se puna accentul pe teoria variațiilor culoare-formă ale lui Kandinski atunci Oskar Schlemmer a fost cel ce a inclus tema Omului în pictura murală, a contribuit la redecorarea instalațiilor școlii din Jugendstil, a ales locul *atelierului* unde a combinat pictură și sculptură în reliefuri de mortar colorat, aceste lucrări fiind executate de studenți cu maestrul Josef Hartwig. Oscar Schlemmer a căutat să determine corelarea dintre figura umană și *arhitectură*, jucând cu contrastele ridicat – așezat, masculin – feminin și opoziția *arhitectură* – om.

Atelierul design interior și pictură murală la Dessau (director la *Bauhaus* Hannes Meyer). Cea mai importantă lucrare a studioului mural a fost tapetul natural, lansat pe piață de Rosch of Hanover în 1930. Licențele acestui produs au furnizat imediat *Bauhaus*-ului unul dintre principalele sale surse de venit. Prima dată când tapetul a fost produs prin imprimare, de o singură culoare și de o calitate ce nu permitea formarea ciupercii [3].

Atelierul de Metal la Weimar. Studenții sub conducerea lui Johannes Itten au realizat un șir de produse: ceainice, samovare, candelabre, cutii, boluri, căni, inventar pentru ceai, atribute pentru infuzarea ceaiului, ce aveau la baza formei cercuri și sfere. Majoritatea lucrărilor respectau legile secțiunii de aur.

Sub egida lui Laszlo Moholy-Nagy se studia utilizarea și *experimentarea* sticlei și a materialelor nespecifice atelierului de metal, combinații de metale originale și cele neobișnuite cum ar fi alpaka. Aici s-a creat celebra lampă *Bauhaus* - suportul pentru iluminare, de podea, confecționat prin combinația sticlă - metal, fiind scoasă în vânzare, versiunea finală a lămpii în două variante create de autorii K.J. Jucker, W. Wagenfeld.

Au fost produse și lămpi de masă (**Figura 12**) cu elemente circulare și sferice păstrând principiile metodologice ale lui Johannes Itten.

Au mai fost create: vasele lui Gyula Pap, fructiera lui J. Albers, ceainicul prevăzut pentru esență de ceai și setul pentru cafea de Marianne Brandt (**Figurile 13, 14, 15**).

Atelierul design interior și metal la Dessau (director al Bauhaus-ului Hannes Meyer). Utilizarea aluminiului pentru lămpi a fost o inovație în sine, fapt care a permis să se ajungă la un mare succes comercial. Responsabile de proiectarea lămpilor standard erau Marianne Brandt împreună cu Hin Bredendieck [3].

Figura 12. Lampă de masă de Jucker K.J., Wagenfeld W.

Sursa: [13]

Figura 13. Ceainic. Brandt M.

Sursa: [14]

Figura 14. Ceainic. Brandt M.

Sursa: [14]

Figura 15. Set de ceai și cafea. Brandt M.

Sursa: [15]

Atelierul de țesut la Weimar era predestinat studiilor pentru femei, principalele subiecte de studiu fiind tehnicile textile și decorul. *Atelierul* a fost condus de Helene Borner ce a scris prima programă, publicată în 1921 cu denumirea „programa de predare pentru formarea meșteșugurilor în tehnici textile”, ce includea țesutul, macrameul, broderiile, croșetatul, cusăturile, bordura decorativă etc. Funcțiile țesutului și posibilitățile de combinare a firelor se studiau prin propriile *experiențe*. La îndrumarea Helenei Borner, elevii executau și lucrări pentru expoziții, târguri.

Sub conducerea lui George Muche *atelierul* de producție a fost restructurat și completat, ceea ce a permis studenților alegerea propriilor modele de lucru, multă libertate pentru *experimentare* a noilor metode și crearea diverselor țesături și produselor de macrame. În colaborare cu *atelierul* de tâmplărie, *atelierul* de țesut a început să producă huse pentru mobilă (**Figura 16**).

În 1922-1924 două studente Gunta Stölzl și Benita Koch-Otte participă la două cursuri din orașul Krefeld, la: Școala Tehnică de *Arte* a vopsirii, unde studiază tehnicile de colorare prin procese naturale și chimice; Școala de Țesut a mătaselor cu studierea tehnicilor de legare.

Influențați de studiul predat de Johannes Itten, elevii au implementat în lucrările confecționate prin țesut și macrame formele elementare de cercuri, triunghiuri și pătrate, combinându-le cu culorile primare și ținând cont de legile proporțiilor în compoziții. Reieșind din studiul predat de W. Kandinsky și L. Moholy-Nagy, subiectul narativ al compoziției covorului începe să fie înlocuit cu cel al *artei* constructiv – abstracte. Lucrările studenților erau înregistrate documentar, fotografiate și multe dintre ele au fost cumpărate de însuși școala *Bauhaus*, dobândind, drepturi de reproducere¹.

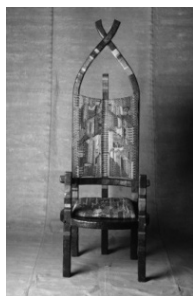
Cu trecerea *atelierului* de țesut la Dessau W. Gropius o numește responsabilă de *atelier* pe tânăra maestra Gunta Stölzl în 1927. Meritul acestui pedagog constă în introducerea celor mai variate sisteme de țesut, potrivite atât pentru ucenicie, cât și pentru producție, precum și un curs de pregătire de trei ani ce presupunea obținerea certificatului de a putea studia în *atelierul* de țesut. Studenții susțineau examenul final de calificare și obțineau o diplomă Bauhaus [3 p.151].

În cadrul *atelierului* de țesut la Dessau (director al Bauhaus-ului Hannes Meyer), obiectivul de producere în loc de „covoare” devine „acoperirile de podea” cu accentul pe „materialul *utilitar*”. Una dintre cele mai impresionante inovații și producții îi aparține lui Anni Albers, care a creat un material din bumbac, găitan și celofan în care ambele părți aveau proprietăți diferite: o parte absorbea sunetul,

¹ Până la 01.04.1925 lista de lucrări cumpărate conținea 183 de articole: covoare, goblenuri, panouri de perete, țoale, perne, fețe, de masă, pături, perne pentru picioare, șepci, bluze, eșarfe, îmbrăcăminte pentru copii, șnururi și benzi de probă etc. [3], (**Figurile 17, 18**)

în timp ce cealaltă reflecta lumina. Anni Albers a creat această țesătură pentru a spori acustica auditoriului școlii Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund (ADGB), dezvoltat de Meyer (**Figura 19**).

Figura 16. Scaun African. Stölzl G., Breuer M.

Sursa: [16]

Figura 17. Tapiserie. Stölzl G. 1927-28

Sursa: [17]

Figura 18. Rochia Bauhaus. Beyer-Volger L. 1928

Sursa: [17]

Figura 19. Țesătură cu ornament Eclat „Strălucire”. Albers A. 1976

Sursa: [18]

Atelierul de țesut și design interior (director al Bauhaus-ului Ludwig Mies van der Rohe), s-a concentrat pe proiectarea standardelor de imprimare a tapetelor și a țesăturilor cu o gamă diversă de modele, datorită Guntei Stölzl, șef de *atelier*, în colaborare cu Lilly Reich, designerul de interior din Berlin. Aceste producții au fost vândute în cantități mari, nu numai pentru decorațiuni precum țesături de perdea, ci și pentru îmbrăcăminte copii. Ca rezultat al *experimentelor* și performanțelor evidente, *atelierul* de țesut al școlii *Bauhaus* a editat un catalog voluminos de modele de țesături pentru mobilier și perdele.

Gunta Stölzl, artist plastic în *arta* textilă a jucat un rol fundamental în dezvoltarea atelierului de țesut în școala *Bauhaus*, a adus schimbări mari în sfera textilului, făcând o unire între practica artistică predată și tehnicile textile tradiționale. A devenit prima femeie maistru în această școală, iar *atelierul* de țesut sub conducerea ei a devenit una dintre cele mai de succes întreprinderi. A studiat la Johannes Itten teoria culorii, la Paul Klee gândirea vizuală și la Wassily Kandinsky *arta* abstractă, utilizând aceste cunoștințe în noua sa practică de țesut. Cunoștințele tehnice speciale pe care școala *Bauhaus* nu avea posibilitate la acea perioadă să le ofere studenților, a determinat-o pe Gunta și alți elevi să meargă la cursuri în afara școlii pentru a studia meseria, ceea ce i-a făcut să devină experți. Lipsa materialelor tehnice de studii i-a permis Guntei și colegilor ei să *experimenteze* diverse materiale și metode.

Atelierul de tipografie la Weimar. Tipografia, nu a fost cel mai popular curs în primii ani de activitate a Bauhaus-ului, rezumându-se la cunoștințele grafice primite de la cursul preliminar și cel de *arta* formei picturale (**Figura 20**). Elementele decorative, obiectele, ilustrațiile erau create după principiul formelor geometrice. Mai târziu a fost condus de Laszlo Moholy-Nagy ce prin propriile *experimentări* a explorat pictura, fotografia, pelicula cinematografică, sculptura și desenul grafic și a utilizat materiale și tehnici novatoare cum ar fi fotomontajul și fotograma. La acea vreme, tipografia era văzută în esență ca un mod pur empiric de a comunica printr-o expresie artistică transparentă. La scurt timp însă, a fost recunoscută drept unul dintre cele mai importante elemente ale identității vizuale din *Bauhaus* [19].

Atelierul de tipografie și publicitate la Dessau (director al Bauhaus-ului W. Gropius). Odată cu trecerea la Dessau au fost făcute schimbări la secția tipografie cu crearea unui tipograf sub conducerea graficianului Herbert Bayer. Dar în perioada de conducere a *Bauhaus*-ului de Hannes Meyer, *atelierul* a fost transformat din artistic în cel public, care ulterior s-a numit „*atelier* de tipografie și publicitate”, fiind completat cu o tipografie manuală mică care era combinată cu o presă de platină și o presă rotativă, se foloseau litere groțști de toate dimensiunile. Studenții își făceau propriile schițe pe matrice de lemn, apoi le imprimau.

Sensul textului putea fi ordonat compozițional fie pe diagonală sau pe verticală, cu dominantă cromatică de roșu și negru (**Figura 21**).

Odată cu venirea lui Ludwig Mies van der Rohe în fruntea *Bauhaus*-ului, *atelierelor* de publicitate și fotografie au început să fie conduse de Walter Peterhans și Joost Schmidt.

J. Schmidt a văzut publicitatea ca o sursă de informații. Exercițiile care au supraviețuit cursurilor acestuia dezvăluiau combinația dintre fotografie și text ce a fost practică în mod sistematic. Scopul final al cursului, J. Schmidt îl vedea în obținerea unui loc de muncă în industria de publicitate sau în participarea la expoziții.

Pedagogul Walter Peterhans s-a preocupat în primul rând de învățarea studenților săi de bază pentru a face fotografii perfecte din punct de vedere tehnic. Performanța sa era compunerea cu atenție a imaginilor echilibrate și surprinderea cu aparatul foto a celor mai fine contraste de materiale și nuanțe. În opinia dânsului tehnica fotografiei este „...un proces de detaliu precis în înfrumusețarea semitonului”. Majoritatea fotografiilor sale sunt vieți în tradiția picturii a-trompe-l'oeil [3 p. 222] (**Figurile 22, 23**).

Figura 20. Bauhaus
Lucrare de curs preliminar.
Schmidt J.

Sursa: [20]

Figura 21. Șrift
ornamentic

Sursa: [21]

Figura 22. W.
Peterhans

Sursa: [22]

Figura 23. W. Peterhans

Sursa: [23]

Teatrul și Arhitectura la Bauhaus. Interferențe artistice și sociale.

Teatrul din *Bauhaus* la Weimar. Una dintre numeroasele inovații, care a justificat statutul special al *Bauhaus*-ului, a fost introducerea unei clase de teatru la Weimar. Ca pedagog în *artele* teatrale a fost numit Lothar Schreyer seu Heus în 1921, care avea deja experiență teatrală și a încercat să se apropie de legitățile *artei* mari. În viziunea acestuia „*arta* scenică era o oglindă cosmică a unității vieții, scopul său era o asociere între viața naturală, supranaturală, unde spațiul teatral corespundea spațiului cosmic. Spectatorul trebuia să audă sunete, cuvinte și să vadă forme colorate. Încă din 1918 a argumentat că e necesar de a trata elementele de design teatral ca termeni de instrumente ale teatrului. Acestea fiind forme, culori, mișcări și sunete elementare, unde formele sunt corpuri și planuri matematice iar culorile sunt cele pure: albastru, roșu, galben, verde, alb și negru” [3 p.102].

Pedagogul Oscar Schlemmer înscenează piesa „Ballett Triadic” (1922), care era o combinație de dans, costumație, pantomimă și muzică, compusă din trei acte cu secvențe de a câte trei dansuri cu o tranziție graduală de la burlescul vesel la cel serios, o piesă anti-dans, o formă de iconstructivism dansant, care putea fi creat doar de un pictor și un sculptor. Originile și mijloacele de exprimare în „Ballett Triadic” nu mai erau corpul uman și mișcările sale, ci invenții figurative specifice; deghizarea era atât de dominantă încât corpul și mișcarea a trebuit să o încorporeze ca o cochilie sculpturală [3 p.104] (**Figurile 24, 25**).

Dacă obiectivele artistice ale lui Schlemmer erau metafizice, adică căuta să armonizeze elementele de bază ale formei cu omul și spațiul, atunci elevii lui puneau accent pe mecanizare și automatizare, astfel au realizat o piesă din „Teatrul mecanic de varietăți”, ilustrând „Zeitgeist” (spiritul timpului). Actorii dansau pe o roată mecanică, deghizați cu ciudate figuri geometrice din carton. Figurile de carton reacționau creând un dans abstract din pătrate, cercuri și triunghiuri, la improvizarea sunetelor cu acorduri și ritmuri înalte (dintr-un pian vechi nereglat) [3 p.104].

Figura 24. Ballett Triadic personaje de Schlemmer O.

Sursa: [24]

Figura 25. Ballett Triadic, actori costumați de Schlemmer O.

Sursa: [25]

Teatrul din *Bauhaus* la Dessau. Aici O. Schlemmer a propus un curs teoretic de dramă, care semăna îndeaproape cu ideile lui L. Schreyer, ce includea elementele de design teatral, cum ar fi: spațiul, forma, culoarea, sunetul, mișcarea și lumina, aceste elemente O. Schlemmer le explora în așa-numitele dansuri Bauhaus.

Teatrul (director al *Bauhaus*-ului Hannes Meyer). După o perioadă de dans și pantomimă, Hannes Meyer a reintrodus cuvântul artistic ce era practicat în faza inițială a teatrului din *Bauhaus*. Producțiile teatrale erau inspirate din teatrul sovietic. Teatrul avea două premise: munca colectivă și confruntarea cu temele actuale. Grupul tânăr a produs două piese de teatru cu o distribuție alternativă ce a avut succes. Piesa Sketch N. „I, Tres v. One”, care a fost prezentată la sf. 1928 cu producția și actoria recunoscută drept muncă de grup. Piesa cu titlul *Bauhaus*-revue, a fost premiată în 1929. Acestea fiind ultimele *experiențe* în sfera teatrului, în 1929 după semestrul de vară, Meyer a închis sectorul teatral din motive financiare [3 p. 186].

Arhitectura din *Bauhaus* la Weimar. În această perioadă s-au înregistrat proiectări ale caselor și clădirilor. A fost construită prima clădire modernă postbelică în Turingia, ce a marcat un virogem și a caracterizat opera *arhitecturală* a lui W. Gropius și H. Meyer inclusiv și a *Bauhaus*-ului. În acest proiect Gropius a implicat toți pictorii și sculptorii de la *Bauhaus*.

Bilanțul activității Școlii *Bauhaus* la Weimar cu W. Gropius. Expoziția din *Bauhaus* 1923 s-a propus construirea unei clădiri ce ar trebui să implice toate *atelierele* în prima prezentare a programului *Bauhaus* pentru public. Astfel de creație *bauhausiană* „Am Horn House” a fost primul exemplu practic al noului mod de viață în Germania (**Figura 26**).

Cu trecerea școlii la Dessau instituția atinge un înalt punct de dezvoltare datorită materializării proiectului lui Gropius. Proiectul presupunea construirea noului complex cu un bloc pentru ateliere cu patru nivele, fața clădirii de sticlă, trei aripi prevăzute cu zone funcționale clar separate. Se mai construiește o casă pentru studenți și case pentru profesori/ maeștri. Gropius mai realizează un proiect *experimental* „Cartierul Törten”, (**Figura 27**) conceput ca loc de reședință, format din case simple cu un singur nivel și cu grădină.

Figura 26. Am Horn House

Sursa: [26]

Figura 27. Cartierul Torten

Sursa: [27]

Clasele de *arhitectură* oferite de Hannes Meyer s-au bazat pe cunoștințele profunde ale arhitectului despre construcție. Pentru el construirea era un proces elementar care reflecta nevoile biologice, intelectuale și spirituale, scopul unei astfel de *arhitecturi* fiind bunăstarea oamenilor. Criteriile sociale și științifice au fost considerate componente importante în procesul de realizare a proiectului. Sistematizând aceste cunoștințe Meyer le-a integrat în toate *atelierele*.

Meyer a fost primul director care a avut studenți absolvenți, cărora li s-au eliberat diplome [3 p. 196].

Cu Ludwig Mies van der Rohe Bauhaus devine școală de *arhitectură*. Acest director a fost considerat la vremea respectivă unul dintre cei mai proeminenți membri ai *arhitecturii* avangardiste germane. *Arhitectura*, construcție absolută, este forma intrinsecei constructivității a spiritului, o salvare a lumii prin intermediul *artei*.

Concluzii

Bauhaus-ul a fost una dintre școlile importante și originale ale „vizualității” cu implicații majore și cu rezonanță diversă pentru întreaga *arhitectură* modernă. În activitatea sa la *Bauhaus* Gropius și-a propus reorganizarea sistemului artistico-pedagogic în conformitate cu nivelul de dezvoltare socio-cultural al societății, dezvăluirea/ identificarea particularităților școlii *Bauhaus*, reliefaarea momentelor de bază a procesului de învățământ, respingerea *artei* de salon, revenirea la meșteșuguri și învățământul aplicativ ca fundament al educației.

Finalitatea *Bauhaus*-ului era o *artă* nouă, îndreptată spre dezvoltarea calităților/atitudinilor individului ca artist. Sinteza tuturor disciplinelor de producție artistică într-o operă de *artă* comună și buna colaborare a studenților din diversele ateliere a permis realizarea obiectelor cu o abordare originală, utilitară și totodată estetică, ce se integrau armonios într-un interior.

Un produs artistic original putea fi realizat respectând următoarele criterii:

- interconexiunea diverselor domenii și *atelier* artistice – realizarea unor lucrări comune care asigura îmbogățirea spirituală și cognitivă a studenților;
- organizarea și participarea la diverse activități artistice;
- realizarea pe viu a proiectelor, activarea studenților pe șantier;
- *experimentarea* permanentă care permitea extinderea noilor orizonturi și oferea fiecărui explorator/căutător să facă descoperiri și să se descopere pe sine.

Bauhaus-ul a adus o nouă înțelegere utilizării formelor geometrice și a planurilor, dezvoltând-ul până la un concept filosofic deplin, scopul său a fost de a crea lucruri și clădiri cu un stil comun practic și potrivite pentru producția industrială, produsul final al întregii activități artistice fiind casa.

Referințe bibliografice

1. ARGAN, G.C. *Walter Gropius e la Bauhaus - Giulio Einaudi* [online]. Torino: Ed. S.p.A. 1951 [accesat 23.12.19]. Disponibil: <https://documente.net/document/bauhaus-istoria-arhitecturii-moderne.html>
2. De WAAL, E. *20 th Century Ceramics*. Londres: Thames and Hudson, 2003.
3. DROSTE, M. *Bauhau. Bauhaus Archiv*. Colônia: Taschen, 2006.
4. НЕВЕРДОВСКАЯ, Е. *Баухауз и гончарное ремесло: в поисках нового формального языка*. [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://design-mate.ru/read/an-experience/bauhaus-and-pottery-craft>
5. SAILKO, I. Eberhardt_Schrammen, 1923. In: *Own work* [online]. 2011, 5 nov. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Eberhardt_schrammen,_1923_ca.JPG
6. *Bauhaus-Design aus Brandenburg – ein paar Beispiele* [online]. [accesat 09.01.20 20]. Disponibil: <https://www.maz-online.de/Lokales/Bildergalerien-Region/2020/1/Bauhaus-Design-aus-Brandenburg-ein-paar-Beispiele>
7. *Three Bauhaus Painted Wood Dolls* [online]. [accesat 09.01.2020]. Disponibil: <https://www.mutualart.com/Artwork/Three-Bauhaus-Painted-Wood-Dolls/AEF2E8412AA171>
8. FAVERMANN, M. *Spectacular Bauhaus Exhibit At MoMa* [online]. [accesat 19.11. 2019]. Disponibil: http://www.berkshirefinearts.com/11-29-2009_spectacular-bauhaus-exhibit-at-moma.htm
9. *Persephone Book* [online]. [accesat 09.12.2019]. Disponibil: <http://www.persephonebooks.co.uk/content/persephone-post/6-december-2020/>
10. KACHANOV, I. *История Баухауза* [online]. [accesat 14.12.2019]. Disponibil: <https://medium.com/@icatchanov/a7289a58d835>. <https://medium.com/@icatchanov>

11. *Glasstress* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://glasstress.org/my-product/joseph-albers/>
12. *The Josef & Anni Albers Foundation* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://albersfoundation.org/art/josef-albers/glass/>
13. *100 years of Bauhaus* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://www.bauhaus100.com/the-bauhaus/works/metal/bauhaus-lamp/>
14. CRAMER, Ch., GRANT, K. *Bauhaus: Marianne Brandt* [online]. [accesat 19.11. 2019]. Disponibil: <https://smarthistory.org/bauhaus-marianne-brandt/>
15. *100 years of Bauhaus*. [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://www.bauhaus100.com/the-bauhaus/works/metal/coffee-and-tea-set/>
16. ARH, D. *A história pouco conhecida da Bauhaus expressionista* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://www.archdaily.com.br/br/911789/a-historia-pouco-conhecida-da-bauhaus-expressionista>
17. *100 Jahre Bauhaus* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://www.bauhaus100.de/das-bauhaus/werke/wereibereibauhaus-kleid/>
18. BORZUNOVA, A. *Анни Альберс, художница по текстилю* [online]. [accesat 19. 11.2019]. Disponibil pe: https://vk.com/wall-158061466_29
19. FLEISCHMANN, G. *Interviu, articol despre timpul, fenomenele și tipografia Bauhaus-ului* [online]. [accesat 20.11.2019]. Disponibil: <https://typejournal.ru/articles/An-Interview-with-Professor-Gerd-Fleischmann>
20. SHARON, A. *Vorkurs (Preliminary Course) – 1926/27* [online]. [accesat 20.11.2019]. Disponibil: <https://www.arihsharon.org/Archive/Bauhaus-and-Berlin/Vorkurs-Works/i-6b7Q6DT>
21. KHOKHLOVA, J. *Salvat in pinterest* [online]. [accesat 20.11.2019]. Disponibil: <https://www.pinterest.com/pin/461619030532833442/>
22. VRZALA, P. *Photography Walter Peterhans* [online]. [accesat 29.11.2019]. Disponibil: <https://cz.pinterest.com/pavelvrzala1/photography-walter-peterhans/>
23. RATHODE, N. *Walter Peterhans* [online]. [accesat 12.12.2019]. Disponibil: <https://alchetron.com/Walter-Peterhans>
24. *L'art moderne: le Bauhaus* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://art.moderne.utl13.fr/2019/04/conference-du-2-avril-2019/>
25. POST, E. *Fotografii* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://www.pinterest.com/pin/434456695302156234/>
26. SOCKS, A. *Prototypal House at the Bauhaus: The "Haus am Horn" by Georg Muche (1923)* [online]. [accesat la 12.12.19]. Disponibil: <http://socks-studio.com/2016/05/31/a-prototypal-house-at-the-bauhaus-the-haus-am-horn-by-georg-muche-1923/>
27. *Dessau-Törten Housing Estate (1926–28) Walter Gropius* [online]. [accesat 19.11.2019]. Disponibil: <https://www.bauhaus-dessau.de/en/architecture/bauhaus-buildings-in-dessau/dessau-toerten-housing-estate.html>